

SM130

Zelfs als we onze eigen leefomgeving vernietigen zijn er nog drie dingen die we kunnen doen

Sinds het verschijnen van mijn zesde boek *De mens als grens*, heb ik 130 mini-blogs van 500 woorden geschreven — zoals deze — over de existentiële problemen van de menselijke soort. Ik heb het regelmatig over het concept *overshoot* of overconsumptie, wanneer een populatie de draagkracht van de leefomgeving overschrijdt. Milieuvervuiling, vernietiging van de biodiversiteit en klimaatverandering zijn symptomen van overshoot en het is belangrijk dat goed te begrijpen.

Zoals het er nu naar uitziet gaat de opwarming van de aarde gewoon door, waarmee we het risico van het triggeren van talloze klimaatkantelpunten verder vergroten. Dat is slecht nieuws. De 1,5 graad opwarming kan al binnen 10 jaar worden bereikt, de 2 graden rond 2050 en de 3 of 4 graden nog voor het einde van de eeuw. Vanaf 4 graden opwarming creëren we de hel op aarde en bij 6 graden opwarming kan organisch leven aan het oppervlak en in de oceanen niet meer bestaan.

Behoorlijk dramatisch, hè? Maar wat moet je ermee?

Het staat zó ver af van onze dagelijkse beslommeringen dat dit soort ‘grote’ onderwerpen niet echt tot ons doordringen. We worden er alleen maar zenuwachtig van, want het komt steeds nadrukkelijker in het nieuws, het komt steeds dichterbij. Maar stel nou dat ik zou zeggen dat we er niets mee moeten, dat we helemaal niets hoeven te doen, omdat het toch niets meer uitmaakt. Als er namelijk na 27 klimaatconferenties niets is veranderd (en we de 28e door een oliesjeik laten voorzitten) dan gáát er niets meer veranderen.

Stel nou dat ik zou zeggen dat de menselijke soort gedoemd is om ten onder te gaan, dat we een zelfmoordsoort zijn. Moeten we dan gewoon met zijn allen bij de pakken neer gaan zitten? Niet bepaald. Zelfs in het meest dramatische eindscenario — uitsterving — zijn er nog steeds 3 dingen die je kunt doen:

1 – Verander je grondhouding van ‘pre-apocalyptisch preventief’ naar ‘post-apocalyptisch mitigeren’.

Neem het uitsterven van de menselijke soort als uitgangspunt en concentreer je op een goed leven én op je menselijkheid. Met andere woorden: maak je niet meer zo druk. Werk minder hard, geniet van wat je hebt en ga meer naar buiten. Waardeer de natuur zolang die er nog is.

2 – Besteed veel meer tijd aan je dierbaren.

Koester partner, kinderen, familie, vrienden. Trek extra tijd uit om bij elkaar te zijn, vertel elkaar verhalen over vroeger en waardeer elkaars gezelschap. Ga niet met feiten smijten, maar juist zorgen borgen. Wees empathisch, luister meer naar de ander en wees vooral oprecht.

3 – Zorg dat je de weerbaarheid van jezelf en je partner, maar vooral die van je kinderen vergroot.

Het zal de komende decennia versneld achteruit gaan en dan is klagen over de *WiFi*, de kwaliteit van de koffie of het weer niet bepaald nuttig. Vergroot in plaats daarvan je fysieke en mentale weerbaarheid. Ga eens in de winter een bos in en stel je voor hoe je daar zou kunnen overleven.

Zo zie je maar weer, er is altijd wat te doen. Iets om eens rustig over na te denken, zo lijkt me.

Meer weten?

<https://www.demensalsgrens.nl> (website, WordPress)

‘De mens als grens – Over de onbuigzame barrières van ons bestaan’.

<https://www.managementboek.nl/boek/9789083207742/de-mens-als-grens-bart-flos> (boek ‘De mens als grens’ op Managementboek)